

ВЛАДИМИР ПИШТАЛО

РОЂЕЊЕ

Из романа Мостар

Пута.
Моја прва реч.
Значи курва на италијанском.
На херцеговачком дијалекту то значи дугме. Додирнуо сам
дугме на јастучници и изговорио:
Пута.

* * *

Нисам рекао мама.
Моја мама је трудна радила у библиотеци Хасан Кикић у Сарајеву. Књишка прашина је кроз њену крв прешла у мене. Ручала је грашак са јагњетином ухватила трамвај и пошла на порођај у болницу на Кошеву. Понела је две књиге. Једна од њих је била Манов *Чаробни Бреј*. Мислила је да ће читати порађајући се. То је тако наивно. Међу затвореним корицама расправљали су Нафта и Сетембрини. Антон Кафлович Ферге је причао своје приче. Мадам Шоша је лупала вратима. После сам много волео ту књигу.
То је фина верзија порођаја.
Постоји Окрутнија.
Порођај је трајао 34 сата. Није ми се долазило на свет који сам касније заволео.

Извадили су ме форцепсом. Мајку су секли. Доктор је заборавио да је зашије. Шио ју је на хладно. Она је врискала. Доктор је рекао:

– Шутити или ћу те оставит тако.
Ставили су је у исти кревет са другом женом, у крви.
Мајка је била склона драми. Било би ми лакше да верујем да
је то измислила.
Скоро сигурно није.

* * *

„На која беба личи?“
„Не личи ни на која“, рекла је Филис. И њимакли су јој се још
ближе.
„А знам, знам, рекла је Керол. Он личи на Тајту.“ Онда су се
најљивије загледали у бебу.
„Али на која Тајта личи?“, уишћала је Филис.
„На која њајта личи?“, њоновила је Елис. И сви су одједном
погледали у кухињу где је оца седео за столом, окренути према
њима леђима.
„Па, нико“, рекла је Филис и њочела мало да њлаче.
„Ћути“, рекла је баба и погледала у сћрану ња ојети назад у
бебу.
„Тајта не личи ни на која“, рекла је Елис.
„Али мора да личи на некоја“, рекла је Филис бришући очи јед-
ном њраком. И сви су, сем бабе, погледали у оца, који је седео за
столом.
Он се окренуо у сћолицу и њејово лице је било бело и без израза.
Тако је то описао Рејмонд Карвер.
Изразито сам личио на оца.

* * *

Отац ме је први видео.
Баба је питала:
– Болан Боро јел ми фин.
Отац је одговорио:
– Виђећеш Олго.
Олга је поновила:
– Болан Боро јел ми фин?
Боро је рекао:
– Виђећеш Олго.
– Ја дошла у болницу – причала ми је после Олга. – А ти – ко
жбањ.
И показала је како сам је гледао одоздо.
Жбањ је неки мали суд, бардак.

Рахитичну главу сам дуговао неухрањености мајке која је добила менструацију у шеснаестој.

Мајка је питала Олгу:

– Бона мајко јел ми фин?

Олга се смејала:

– А ја рекла јес – рекла је.

А ти – ко жбањ.

Кад се смејала нос би јој постао крофнаст.

Додала је.

Заволела сам те кад си проговорио.

Не чуди ме.

– Ти мислиш брже него што говориш – рекла ми је Тања. – А говориш као да се отресах тела.

РЕЧИ

Прва реч је била пута.

Постојале су и друге.

Пипун. Кавада. Пуле. Карпуза. Сарансак. Басамак.

Патрокала. Мајдонос.

Цекери и зерзевати.

Јетим и ђутурум.

Ђуко. Штокрла. Кундуре. Гањак. Стора. Ублеха. Пржина.

Такулин.

Јамити. Избуцати. Пасати се. Ћосати. Хакати.

Шупати. Балахати.

Окерепити. Авертити.

Бирвактиле. Бихузур. Ћелопек.

Дангалак. Харловина. Хаблечина.

Пексин. Лиздек.

Ни мукајет.

Превешћу неке.

Сабрати се значило је попити кафу.

Гариб је био јадник.

Баја је била буба.

Маслачак су звали „дедо”.

Обехарати је значило поседити.

Газап је био несрећник, у оригиналу горопадник. Тако се зове једна турска бомба.

Терс је био антипротивни особењак.

Бихузур је значило узнемирен.

Да ли терс може бити бихузур? Редовно.

Да ли гариб може бити газап? Мислим да може.

– Наааакав. – Од „некакав”. То је погрдан израз.
– Ноооооиии. – Пусту ме с тим.
У нашој кући су говорили:
– Не примај ми оглушке!
И:
– Налет те било.
И говорили су:
– Ниђе везе.
И говорили су:
– Исто ништа.
Жиц! – то је била речца за раздраживање.
Као да си неког убо жицом.
– Жиц!

* * *

*Један живој̄ један цвијет̄ наде рас̄те̄ т̄ихо у срцӯ т̄вом. Дрӯги
за т̄е овај̄ свијет̄ т̄раге с мало̄ т̄праве ис̄тине у т̄ом...*

* * *

Била је 1960.
Преступна година.
Назвали су је годином Африке. Те године је седамнаест афричких држава постало независно. Снимљен је Црни Орфеј. Погинуо је Албер Ками.
Југословенски и грчки танкер сударили су се у Босфору. Сударила су се два воза и два авиона. Дувала су два тајфуна. Свет су затресла два земљотреса. Ухапшен је Ајхман. Изабран је Кенеди.
На двоколици је летео Јуда Бен Хур.
Белка и Стрелка, заједно са биљкама и њушкајућим мишеви-ма, вратиле су се из свемира. Погинули су Пчолка и Мушка. Батискаф Трст досегао је најнижу тачку на земљи.
Почео је кинеско-совјетски раскол и рат у Вијетнаму. Хрушчов је ударао ципелом. Клеј је лебдео као лептир и уједао као пчела.
Те године Габи Новак је певала *Плецӣӣе Сјене*, а Ђорђе Марјановић *Песму Разносача Млека*.
Народ је играо твист. Брисали су се пешкиром, а ногом гасили пикавац.
Преслушавам моје песме вршњакиње.
Марина и *Ја Мус̄џафа* ме мало веселе а мало гњаве. *Are you lonesome tonight* ми је ирелевантна. *Зелена Поља* ме још могу расплакати.

Једна песма – вршњакиња – почиње са:

Don't know much about history.

У Москви и Пекингу су критиковали Савез комуниста Југославије.

Жан Пол Сартр је срео Тита у Београду. У посети је била и америчка шеста флота. Америка је одобрила новчану помоћ Југославији. Отворени су хотел острво свети Стефан и национални парк Мљет.

Почео је да се приказује *La Dolce Vita*. Претили су му цензуром.

Рођен сам осмог маја. На дан победе над фашизмом.

Era de maggio e te cadeano 'nzino

A schiocche a schiocche, li ccerase rosse

Мај и трешње су ми у прегрштима падали у крило.